

Gairės, kuriomis iš dalies keičiamos Gairės EBA/GL/2021/02

---

pagal Direktyvos (ES) 2015/849
17 straipsnį ir 18 straipsnio 4 dalį dėl
deramo klientų tikrinimo ir veiksmų, į
kuriuos kredito ir finansų įstaigos turėtų
atsižvelgti vertindamos su atskirais
dalykiniais santykiais ir vienkartiniais
sandoriais ir (ar) operacijomis susijusią
pinigų plovimo ir teroristų finansavimo
riziką (PP / TF rizikos veiksmų gairės)

1. Prievolė laikytis gairių ir apie tai pranešti

Šių gairių statusas

1. Šiame dokumente pateiktos pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010¹ 16 straipsnį parengtos gairės. Pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 16 straipsnio 3 dalį, kompetentingos institucijos ir finansų įstaigos turi dėti visas pastangas siekdamos laikytis šių gairių.
2. Gairėse išdėstoma EBI nuomonė dėl tinkamos priežiūros praktikos Europos finansų priežiūros institucijų sistemoje arba dėl to, kaip ES teisė turėtų būti taikoma tam tikroje srityje. Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 4 straipsnio 2 dalyje apibrėžtos kompetentingos institucijos, kurioms taikomos šios gairės, turėtų jų laikytis ir atitinkamai jas įtraukti į savo praktiką (pvz., iš dalies pakeisti savo teisinę sistemą arba priežiūros procesus), įskaitant tuos atvejus, kai gairės pirmiausia yra skiriamos įstaigoms.

Pranešimo reikalavimai

3. Pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 16 straipsnio 3 dalį kompetentingos institucijos ne vėliau kaip 28.08.2024 privalo EBI pranešti, ar laikosi arba ketina laikytis šių gairių, arba nurodyti nesilaikymo priežastis. Jeigu kompetentingos institucijos iki šio termino nepateikia jokie pranešimo, EBI laiko, kad kompetentingos institucijos gairių nesilaiko. Pranešimus reikia siųsti užpildžius EBI svetainėje pateiktą formą su nuoroda „EBA/GL/2024/01“. Pranešimus turėtų teikti asmenys, turintys reikiamus įgaliojimus pranešti apie gairių laikymąsi savo kompetentingų institucijų vardu. Apie visus gairių laikymosi pasikeitimus taip pat būtina pranešti EBI.
4. Pranešimai bus skelbiami EBI interneto svetainėje pagal 16 straipsnio 3 dalį.

---

¹ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/78/EB (OL L 331, 2010 12 15, p. 12).

2. Dalykas, taikymo sritis ir apibrėžtys

Kam skirtos šios gairės?

5. Šios gairės skirtos Direktyvos (ES) 2015/849² 3 straipsnio 1 ir 2 dalyse apibrėžtomis kredito ir finansų įstaigoms bei Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 4 straipsnio 2 dalies iii punkte apibrėžtomis kompetentingoms institucijoms.

---

² 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos (OL L 141, 2015 6 5, p. 73-117).

3. Įgyvendinimas

Taikymo data

6. Šios gairės taikomos nuo 2024 m. gruodžio 30 d.

4. Pakeitimai

(i) Gairių pavadinimo pakeitimas

7. Gairių pavadinimas punktas pakeičiamas taip:

„Gairės EBA/2021/02 pagal Direktyvą (ES) 2015/849 dėl deramo klientų tikrinimo ir veiksmų, į kuriuos kredito ir finansų įstaigos turėtų atsižvelgti vertindamos su atskirais dalykiniais santykiais ir vienkartiniais sandoriais ir (ar) operacijomis susijusių pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką (PP / TF rizikos veiksmų gairės)“

(ii) Skirsnio „Dalykas, taikymo sritis ir apibrėžtys“ pakeitimai

8. 12 dalies įvadinis sakinyss pakeičiamas taip:

Jeigu nenurodyta kitaip, Direktyvoje (ES) 2015/849 ir Reglamente (ES) 2023/1113 vartojamos ir apibrėžtos sąvokos šiose gairėse turi tokią pačią reikšmę. Be to, šiose gairėse vartojamos šios sąvokų apibrėžtys:“

9. 12 dalies f ir m punktai išbraukiami.

(iii) 1 gairės pakeitimai. Rizikos vertinimai: visoms įmonėms taikomi pagrindiniai principai

10. 1.7 gairė papildoma šiuo punktu:

„d) Jei įmonė pradeda teikti naujus produktus, paslaugas, diegia naują verslo praktiką arba iš esmės juos keičia, įskaitant atvejus, kai sukuria naują teikimo kanalą arba inovatyvią technologiją, kuri yra pinigų plovimo ir terorizmo prevencijos ir kontrolės sistemos dalis, prieš pradėdama teikti šiuos produktus, paslaugas ar taikyti verslo praktiką, ji turėtų įvertinti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką. Jei šie produktai, paslaugos ar verslo praktika ženkliai padidina pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką, įmonė turėtų šį vertinimą įtraukti į pagal Direktyvos (ES) 2015/849 8 straipsnio 2 dalį atliktą visos įmonės veiklos rizikos vertinimą ir į savo politiką bei procedūras.“

(iv) 2 gairės pakeitimai. PP / TF rizikos veiksmų nustatymas

11. 2.4 gairės b punktas pakeičiamas taip:

b) ar klientas arba kliento naudos gavėjas turi sąsajų su sektoriais, kurie susiję su didesne PP / TF rizika, pavyzdžiui, tam tikromis piniginių paslaugų įmonėmis, kriptoturto paslaugų teikėjais, aprašytais 9.20 ir 9.21 gairėse, kazino arba prekyautojais tauriaisiais metalais?“

(v) 4 gairės pakeitimai. Deramo klientų tikrinimo priemonės, kurias turi taikyti visos įmonės

12. 4.29 gairės įvadinis sakinyss pakeičiamas taip:

„4.29 Siekdamas vykdyti savo prievolės pagal Direktyvos (ES) 2015/849 13 straipsnio 1 dalį, kai dalykiniai santykiai užmezgami, palaikomi arba tęsiami fiziškai nedalyvaujant arba kai vienkartinis sandoris ir (ar) operacija vykdoma fiziškai nedalyvaujant, pagal EBI gaires (EBA/GL/2022/15) dėl nuotolinio kliento tapatybės nustatymo sprendimų naudojimo pagal Direktyvos (ES) 2015/849 13 straipsnio 1 dalį, įmonės turėtų:“

13. 4.35 gairė pakeičiama taip:

„4.35 Jei išorinis paslaugų teikėjas yra įmonė, įsteigta ES nepriklausančioje valstybėje, įmonė turėtų užtikrinti, kad ji supranta su tuo susijusią teisinę ir veiklos riziką ir duomenų apsaugos reikalavimus ir tą riziką veiksmingai mažina. Įmonė taip pat turėtų užtikrinti, kad prirėikus ji galės greitai gauti atitinkamus kliento duomenis ir informaciją, įskaitant užsakomųjų paslaugų sutarties nutraukimo atvejus.“

14. 4.60 gairės a punktas pakeičiamas taip:

„a) jie skiriasi dydžiu, dažnumu, sudėtingumu ar panašiais aspektais nuo sandorių, kurių įmonė paprastai tikėtusi remdamasi savo žiniomis apie klientą, dalykinius santykius arba kategoriją, kuriai klientas priklauso, įskaitant atvejus, kai sandoriai yra didesni ar dažnesni nei paprastai, arba sandoriai apima mažas, neįprastai dažnai pervedamas sumas, arba kai sandoriai sudaromi vienas po kito be akivaizdaus ekonominio pagrindo, pavyzdžiui, suskaidomi siekiant, kad dėl sumų nereikėtų teikti ataskaitų arba neįprasti sandoriai suderinami su įprastai tikėtina elgesiu ir modeliais, kuriuos patvirtina informacija, surinkta per tapatybės nustatymo procedūrą ir nuolatinę dalykinių santykių stebėseną.“

15. 4.61 gairės a punktas pakeičiamas taip:

„a) imtis pagrįstų ir tinkamų priemonių siekiant suprasti bendrąsias sandorių aplinkybes ir tikslą, pavyzdžiui, nustatyti lėšų ar kriptoturto šaltinį ir paskirtį arba daugiau sužinoti apie kliento veiklą, kad būtų galima nustatyti, ar tikėtina, kad klientas tokius sandorius vykdo, ir“

16. 4.74 gairės b punktas pakeičiamas taip:

„b) ar sandorius jos stebės rankiniu būdu, ar naudos automatizuotą sandorių stebėsenos sistemą. Daug sandorių tvarkančios arba sandorius dažnai atliekančios įmonės turėtų apsvarstyti galimybę įdiegti automatizuotą sandorių stebėsenos sistemą;“

17. 4.74 gairė papildoma šiuo punktu:

„d) ar pažangių analizės priemonių, pvz., paskirstytojo registro ar blokų grandinės analizės priemonių, naudojimas yra būtinas atsižvelgiant į PP/TF riziką, susijusią su įmonės veikla ir atskirais įmonės klientų sandoriais.“

(vi) 6 gairės pakeitimai. Mokymas

18. 6.2 gairės c punktas pakeičiamas taip:

„c) kaip atpažinti įtartinus ar neįprastus sandorius ir veiklą, atsižvelgiant į specifinių jų produktų ir paslaugų pobūdį, ir kaip tokiais atvejais elgtis;“

19. 6.2 gairė papildoma šiuo punktu:

„d) kaip naudotis automatizuotomis sistemomis, įskaitant pažangias analizės priemones, stebėti sandorius ir dalykinius santykius ir kaip aiškinti šių sistemų ir priemonių pateiktus rezultatus.“

(vii) 8 gairės pakeitimai. Korespondentinių santykių sektoriui skirta gairė

20. 8.6 gairės d punktas pakeičiamas taip:

„d) respondentas nemažą dalį veiklos vykdo su didesne PP / TF rizika susijusiuose sektoriuose. Pavyzdžiui, respondentas:

- i. užsiima reikšminga perlaidų veikla;
- ii. vykdo veiklą tam tikrų pinigų siuntėjų arba valiutos keityklų vardu;
- iii. vykdo veiklą kriptoturto paslaugų teikėjų vardu (išskyrus apibrėžtus Reglamente (ES) 2023/1114³), kuriems taikomas ne toks griežtas nei Direktyvoje (ES) 2015/849 numatytas kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu reguliavimo ir priežiūros mechanizmas arba kuriems netaikomi jokie kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu įpareigojimai;
- iv. vykdo reikšmingą veiklą kriptoturto paslaugų teikėjų vardu, kai veiklos modelis orientuotas į produktų ir paslaugų, aprašytų 21.3 gairės d punkte, teikimą;
- v. vykdo veiklą su nerezidentais; arba
- vi. veiklą vykdo kita nei tos šalies, kurioje yra įsisteigęs, valiuta.“

21. 8.6 gairė papildoma šiuo punktu:

„h) respondento kriptoturto paslaugų teikėjo pateikta IBAN sąskaita, į kurią jis iš klientų gauna lėšas oficialia valiuta⁴, atidaryta įmonės, kuri nėra respondento kriptoturto paslaugų teikėjo įmonė arba nėra žinoma, kad ji koku nors būdu susijusi respondentu kriptoturto paslaugų teikėju, vardu ir jai priklauso.“

---

³ Reglamentas (ES) 2023/1114 dėl kriptoturto rinkų, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1093/2010 ir (ES) Nr. 1095/2010 bei direktyvos 2013/36/ES ir (ES) 2019/1937.

⁴ Reglamento (ES) Nr. 2023/1114 3 straipsnio 8 punkte oficiali valiuta apibrėžiama kaip oficiali šalies valiuta, išleista centrinio banko arba kitos pinigų institucijos.

22. 8.8 gairė papildoma šiuo punktu:

„d) respondentas negali pakankamai patikimai patikrinti, ar jo klientai nėra įsisteigę 8.8 gairės a punkte nurodytose jurisdikcijose, įskaitant klientų interneto protokolo (IP) adresų patikrinimą ar kitas priemones, kai to reikalaujama pagal respondento politiką ir procedūras.“

23. 8.17 gairės a ir c punktai pakeičiami taip:

„a) surinkti pakankamai informacijos apie įstaigą respondentę, iki galo suprasti respondento veiklos pobūdį ir nustatyti, kokia apimtimi respondento veikla kelia korespondentui didesnę pinigų plovimo riziką. Tai turėtų apimti veiksmus, kuriais siekiama suprasti respondento klientų bazės pobūdį ir įvertinti riziką, jei reikia, užklausiama respondentą apie jo klientus ir veiklos, kurią respondentas vykdys per korespondentinę sąskaitą, rūšį arba, jei reikia, kriptoturto, kuriuo respondentas kriptoturto paslaugų teikėjas vykdys sandorius per korespondentinę sąskaitą, rūšį.“

„c) įvertinti įstaigos respondentės KPP / KTF kontrolės priemones. Tai reiškia, kad korespondentas turėtų atlikti kokybinį respondento KPP / KTF kontrolės sistemos vertinimą, ne vien gauti respondento KPP politikos ir procedūrų dokumentų kopijas. Šis vertinimas turėtų apimti taikomas sandorių stebėsenos priemones, siekiant įsitikinti, kad jos tinkamos respondento vykdomai veiklos rūšiai. Šis vertinimas turėtų būti tinkamai dokumentuotas. Laikantis rizikos vertinimu grindžiamo metodo, kai rizika ypač didelė ir ypač kai korespondentas atlieka labai daug mokėjimo operacijų, korespondentas turėtų apsvarstyti galimybę surengti vizitus vietoje ir (arba) patikrinti atrinktas klientų bylas ir įsitikinti, kad respondento KPP politika ir procedūros veiksmingai įgyvendinamos.“

(viii) 9 gairės pakeitimai. Mažmeninių bankų sektoriui skirta gairė

24. 9.3 gairė pakeičiama taip:

„9.3. Toliau nurodytus rizikos veiksnius ir priemones bankai turėtų apsvarstyti kartu su rizikos veiksniais ir priemonėmis, nurodytomis šių gairių I antraštinėje dalyje. Bankai, teikiantys turto valdymo paslaugas, taip pat turėtų remtis 12 sektorine gaire, mokėjimo inicijavimo paslaugas arba informavimo apie sąskaitas paslaugas teikiančios įstaigos taip pat turėtų remtis 18 sektorine gaire, o teikiančiosios kriptoturto paslaugas turėtų remtis 21 sektorine gaire.“

25. 9.16 gairė pakeičiama taip:

„9.16. Jeigu banko klientas atidaro depozitinę (patikėjimo) (angl. pooled/omnibus) sąskaitą paties kliento klientų lėšoms ar kriptoturto administruoti, bankas turėtų taikyti visas deramo klientų tikrinimo priemones, o kliento klientus laikyti depozitinėje sąskaitoje laikomų lėšų naudos gavėjais ir tikrinti jų tapatybes.“

26. 9.17 gairė pakeičiama taip:

„9.17 Jei bankas, remdamasis pagal šias gaires atliktu pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos vertinimu, nustatė, kad su dalykiniais santykiais susijusios pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos lygis yra aukštas, jis turėtų atitinkamai taikyti Direktyvos (ES) 2015/849 18

straipsnyje nustatytas sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemonės.

27. 9.18 gairės įvadinis sakiny s pakeičiamas taip:

„9.18. Tačiau tiek, kiek tai leidžia nacionaliniai teisės aktai, kai pagal individualų kliento pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos vertinimą su dalykiniais santykiais susijusi rizika yra maža, bankas gali taikyti supaprastinto deramo klientų tikrinimo priemonės, jeigu:“

28. 9.20–9.24 gairių antraštė keičiama taip:

„Su kriptoturtu susijusias paslaugas teikiantys klientai“

29. 9.20–9.23 gairės išbraukiamos.

30. Įterpiamos šios 9.20 ir 9.21 gairės:

„9.20 Užmegzdami dalykinius santykius su klientu, kuris yra kriptoturto paslaugų teikėjas, išskyrus tuos kriptoturto paslaugų teikėjus, kurių veiklą reglamentuoja Reglamentas (ES) 2023/1114⁵, bankai gali susidurti su padidėjusia PP / TF rizika. Rizika gali sumažėti tais atvejais, kai tokio paslaugų teikėjo veikla reglamentuojama ir prižiūrima pagal reguliavimo sistemą, panašią į nustatytą Reglamente (ES) 2023/1114 arba Direktyvoje (ES) 2015/849. Prieš užmegzdami dalykinius santykius su šiais klientais, bankai turėtų atlikti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos vertinimą. Be to, bankai turėtų atsižvelgti ir į pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką, susijusią su konkretaus tipo kriptoturtu, kurį teikia ar valdo šie teikėjai.

„9.21 Siekdami užtikrinti, kad būtų sumažinta 9.20 gairėje aprašyta su klientais susijusi pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizika, bankai, taikydami turimas deramo klientų tikrinimo priemonės, turėtų bent:

- a) užmegzti dialogą su klientu ir pasistengti suprasti jo veiklos pobūdį ir jo keliamą PP / TF riziką;
- b) ne tik patikrinti kliento naudos gavėjų tapatybę, bet ir deramai patikrinti vyresnius vadovus (jei tai ne tie patys asmenys), įskaitant bet kokią neigiamą informaciją;
- c) suprasti, kiek šie klientai vykdydami teisinę prievolę arba savanoriškai deramo klientų tikrinimo priemonės taiko savo klientams;
- d) išsiaiškinti, ar klientas yra registruotas arba licencijuotas ES/EEE valstybėje narėje, ar ES nepriklausančioje šalyje, o pastaruoju atveju – įvertinti tos ES nepriklausančios šalies kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu reguliavimo ir priežiūros režimo tinkamumą pagal 2.11 gairę;
- e) nustatyti, ar kliento teikiamos paslaugos patenka į kliento registracijos ar licencijos taikymo sritį;

---

⁵ Reglamentas (ES) 2023/1114 dėl kriptoturto rinkų, kuriuo iš dalies keičiami Reglamentai (ES) Nr. 1093/2010 ir (ES) Nr. 1095/2010 bei Direktyvos 2013/36/ES ir (ES) 2019/1937.

- f) nustatyti, ar klientas teikia kitas paslaugas nei tos, kurioms teikti jis yra registruotas arba licencijuotas kaip kredito arba finansų įstaiga;
- g) kai kliento veikla apima kriptoturto išleidimą siekiant pritraukti lėšų, pavyzdžiui, pirminį virtualiosios valiutos siūlymą, bankai turėtų nustatyti, ar tokia veikla vykdoma laikantis galiojančių teisinių reikalavimų ir, kai taikytina, ar ji reglamentuojama kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu tikslais pagal tarptautiniu mastu sutartus standartus, pavyzdžiui, Finansinių veiksmų darbo grupės paskelbtus standartus.“

(ix) 10 gairės pakeitimai. Elektroninių pinigų leidėjų sektoriui skirta gairė

31. 10.2 gairė pakeičiama taip:

„10.2. E. pinigų išleidžiančios įmonės be šių gairių I antraštinėje dalyje aptartų rizikos veiksnių ir priemonių, turėtų atsižvelgti į toliau aptartus rizikos veiksnius ir priemones. Įmonės, kurioms išduotas veiklos leidimas apima tokią veiklą kaip mokėjimo inicijavimo ir informavimo apie sąskaitas paslaugas, taip pat turėtų remtis 18 sektorine gaire. Šiuo atveju gali būti aktuali ir 11 sektorinė gairė, skirta pinigų siuntėjams. Kriptoturto paslaugas teikiančios įmonės taip pat turėtų atsižvelgti į 21 sektorinę gairę.“

(x) 15 gairės pakeitimai. Investicinių įmonių sektoriui skirta gairė

32. 15.1 gairė pakeičiama taip:

„15.1. Investicinės įmonės, apibrėžtos Direktyvos 2014/65/ES 4 straipsnio 1 dalies 1 punkte, teikdamos investicines paslaugas ar vykdydamos veiklą, apibrėžtas Direktyvos (ES) 2014/ 65 4 straipsnio 1 dalies 2 punkte, be šių gairių I antraštinėje dalyje aptartų rizikos veiksnių ir priemonių turėtų atsižvelgti į toliau išvardytus rizikos veiksnius ir priemones. Šiuo atveju taip pat gali būti aktualios 12 ir 16 sektorinės gairės.“

(xi) 17 gairės pakeitimai. Reguluojamų sutelktinio finansavimo platformų sektoriui skirta gairė

33. 17.4 gairės i punktas pakeičiamas taip:

i) sutelktinio finansavimo paslaugų teikėjas leidžia investuotojams ir projektų savininkams naudoti kriptoturtą atsiskaitymui už mokėjimo operacijas per sutelktinio finansavimo platformą, kai tokie pervedimai dėl 21.3 gairės d punkte aprašytų veiksnių gali kelti didesnę pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo riziką“.

34. 17.6 gairės b punktas pakeičiamas taip:

„b) investuotojas arba projekto savininkas perveda kriptoturtą, kai tokie pervedimai dėl 21.3 gairės d punkte aprašytų veiksnių gali kelti didesnę pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo riziką.“

35. Įterpiama ši 21 gairė:

(xii) „21 gairė. Kriptoturto paslaugų teikėjų sektoriui skirta gairė

- 21.1. Kriptoturto paslaugų teikėjai turėtų nepamiršti, kad su pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizika jie susiduria dėl specifinių jų verslo modelio ypatumų ir jų veikloje naudojamų technologijų, kurios leidžia jiems akimirksniu pervesti kriptoturtą visame pasaulyje ir įsigyti naujų klientų įvairiose jurisdikcijose. Rizika dar labiau padidėja, kai jie tvarko sandorius ar sudaro sąlygas juos vykdyti arba siūlo produktus ar paslaugas, kurios užtikrina didesnį anonimiškumą.
- 21.2. Siūlydami kriptoturto paslaugas, kriptoturto paslaugų teikėjai turėtų laikytis I antraštinės dalies nuostatų, taip pat II antraštinėje dalyje nustatytų konkrečiai šiam sektoriui skirtų nuostatų, jei jos susijusios su kriptoturto paslaugų teikėjo siūlomą produktą.

Rizikos veiksniai

Su produktais, paslaugomis ir operacijomis susijusios rizikos veiksniai

21.3. Veiksniai, dėl kurių rizika gali padidėti:

- a) kriptoturto paslaugų teikėjo teikiami produktai ar paslaugos užtikrina didesnį anonimiškumą;
- b) produktas leidžia atlikti mokėjimus iš trečiųjų šalių, kurios nėra nei susijusios su produktu, nei iš anksto įvardintos ir patikrintos, kai tokie mokėjimai neturi akivaizdaus ekonominio pagrindo;
- c) produktas nenustato jokių išankstinių bendros sandorių apimties ar vertės apribojimų;
- d) produktas leidžia atlikti operacijas tarp kliento sąskaitos ir:
  - i. saviprieglobių adresų;
  - ii. kriptoturto sąskaitos arba paskirstytojo registro adresų, valdomų kriptoturto paslaugų teikėjo, kuris apibrėžtas 9.20 gairėje arba kuriam taikomas ne toks griežtas, kaip Direktyvoje (ES) 2015/849 numatytas, kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu reguliavimo ir priežiūros režimas;
  - iii. tarpusavio kriptoturto mainų platformos arba kitos rūšies decentralizuotos arba skirstomosios kriptoturto taikomosios programos, kurios nekontroliuoja juridinis ar fizinis asmuo ir kuriai jis nedaro įtakos (dažnai vadinama „decentralizuotu finansavimu“ (angl. DeFi));
  - iv. platformų, kuriomis siekiama užmaskuoti sandorius ir sudaryti sąlygas veiklą vykdyti anonimiškai, pvz., maišymo (angl. „mixer“/„tumbler“)" platformos;
  - v. techninės įrangos, naudojamos kriptoturtui keisti į oficialiąsias valiutas arba atvirkščiai (pvz., kriptoturto bankomatų), kuri apima grynųjų ar elektroninių pinigų naudojimą ir kuriai taikomos Direktyvos (ES) 2015/849 12 straipsnyje numatytos išimtys arba kuriai netaikomas ES reguliavimo ir priežiūros

režimas.

- e) produktai, susiję su nauja verslo praktika, įskaitant naujus teikimo kanalus ir technologijų naudojimą, kai dėl informacijos trūkumo kriptoturto paslaugų teikėjas negali patikimai įvertinti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos lygio pagal 1.7 gairės d punktą;
- f) kai didmeninis kriptoturto paslaugų teikėjas beveik nekontroliuoja kito kriptoturto paslaugų teikėjo teikiamos įterptinės paslaugos;
- g) pažangiosios analizės priemonėmis atliktos analizės rezultatai rodo padidėjusią riziką.

21.4. Veiksniai, dėl kurių rizika gali **sumažėti**:

- a) mažesnio funkcionalumo, pvz., mažos sandorių apimties ar vertės, produktai;
- b) produktas leidžia vykdyti sandorius tarp kliento sąskaitos ir
  - i. kriptoturto paslaugų teikėjo turimų kriptoturto sąskaitų arba kliento vardu sukurtų paskirstytojo registro adresų;
  - ii. kriptoturto paslaugų teikėjo turimos kriptoturto sąskaitos arba kliento vardu sukurtos paskirstytojo registro adreso, išskyrus kriptoturto paslaugų teikėją, kurio veiklą reglamentuoja Reglamentas (ES) 2023/1114⁶, kurio veikla ne ES reglamentuojama pagal tokią pačią patikimą reguliavimo sistemą, kaip ir numatyta Reglamente (ES) 2023/1114 ir kuriam taikoma kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu reguliavimo ir priežiūros sistema, kuri yra tokia pat patikima, kaip numatyta Direktyvoje (ES) 2015/849;
  - iii. kliento vardu atidarytos banko sąskaitos kredito įstaigoje, kuriai taikoma kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu reguliavimo ir priežiūros sistema, nustatyta Direktyvoje (ES) 2015/849, arba kitais ES netaikomais teisės aktais, kuri yra tokia pat patikima, kaip numatyta Direktyvoje (ES) 2015/849, arba
- c) kriptoturto paslaugų teikėjo naudojamų mokėjimo kanalų ar sistemų pobūdis ir apimtis apsiriboja uždaro ciklo sistemomis ar sistemomis, skirtomis lengviau atlikti mikromokėjimus arba mokėjimus tarp vyriausybių arba tarp asmenų ir vyriausybių;
- d) produktas prieinamas tik ribotai ir apibrėžtai klientų grupei, pavyzdžiui, kriptoturta išleidusios bendrovės darbuotojams;

---

⁶ Reglamentas (ES) 2023/1114 dėl kriptoturto rinkų, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1093/2010 ir (ES) Nr. 1095/2010 bei direktyvos 2013/36/ES ir (ES) 2019/1937.

Su klientais susijusios rizikos veiksniai

21.5. Veiksniai, dėl kurių rizika gali padidėti:

- a) vertinant **kliento pobūdį**, visų pirma:
  - i. ne pelno organizacija, kuri, remiantis patikimais ir nepriklausomais šaltiniais, yra susijusi su ekstremizmu, ekstremistine propaganda arba teroristinės veiklos rėmimu ar vykdymu, arba kuri yra padariusi prasižengimų ar vykdžiusi nusikalstamą veiklą, dėl kurių buvo iškeltos bylos dėl pinigų plovimo, teroristų finansavimo ar korupcijos;
  - ii. įmonė, kuri yra fiktyvus bankas, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2015/849 3 straipsnio 17 punkte, arba kitos rūšies fiktyvi įmonė;
  - iii. neseniai įsteigta bendrovė, kurioje vykdomi dideli sandorių kiekiai;
  - iv. teisiškai įregistruota bendrovė, kuri po įsteigimo kurį laiką nevykdė veiklos, o dabar atlieka daugybę sandorių;
  - v. įmonė, kuri palaiko dalykinius santykius su kita (-omis) grupei priklausančia (-omis) įmone (-ėmis), kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2015/849 3 straipsnio 15 dalyje, ir teikia su kriptoturtu susijusius produktus ir paslaugas;
  - vi. įmonė arba asmuo, kuris naudoja IP adresą, susijusį su tamsiuoju internetu arba programine įranga, leidžiančia anonimiškai bendrauti, įskaitant užšifruotus el. laiškus, teikiančia anoniminio arba laikino el. pašto paslaugas ir VPN;
  - vii. pažeidžiamas asmuo, t. y. asmuo, kuris greičiausiai nėra tipinis kriptoturto paslaugų teikėjo klientas, arba asmuo, kuris labai mažai žino ir supranta apie kriptoturtą ar susijusią technologiją, ir tai galima įrodyti tinkamumo ir (arba) žinių testo rezultatais arba kitaip pabendraus su klientu, ir kuris vis dėlto nusprendžia atlikti dažnus arba didelės vertės sandorius, gali padidinti riziką, kad klientas bus naudojamas kaip pinigų mulas.
- b) vertinant **kliento elgesį**, atvejai, kai klientas:
  - i. mėgina atidaryti kelias kriptoturto sąskaitas kriptoturto paslaugų teikėjo įmonėje be akivaizdaus ekonominio pagrindo ar verslo intereso
  - ii. arba kliento naudos gavėjas be jokių teisėtų priežasčių negali arba nenori pateikti kriptoturto paslaugų teikėjo prašomos būtinos deramo klientų tikrinimo informacijos:
    - a) sąmoningai vengdamas tiesioginio bendravimo su kriptoturto paslaugų teikėju asmeniškai arba nuotoliniu būdu;
    - b) bandydamas nusišėpti tikrąjį lėšų savininką, į dalykinius santykius ar sandorius įtraukdamas tarpininkus ar asocijuotuosius asmenis, pavyzdžiui, patikimumo užtikrinimo ar įmonių paslaugų teikėjus;

- c) neteikdamas informacijos arba bandydamas suklaidinti kriptoturto paslaugų teikėją dėl lėšų šaltinio arba kriptoturto, naudojamo kriptoturto gauti, šaltinio arba sandorių tikslo.
- iii. naudoja IP adresą arba mobilųjį įrenginį, kuris yra susijęs su keliais klientais be jokios akivaizdžios ekonominės priežasties arba kuris, kaip žinoma, yra susijęs su galimai neteisėta ar nusikalstama veikla; arba kliento kriptoturto sąskaita pasiekama iš kelių IP adresų, neturinčių jokio akivaizdaus ryšio su klientu;
  - iv. pateikia nenuoseklią informaciją, įskaitant atvejus, kai kliento IP adresas nesutampa su kita informacija apie klientą, pavyzdžiui, informacija, kurią būtina pateikti atliekant pervedimą pagal Reglamento (ES) 2023/1113 14 straipsnio 1 ir 2 dalis, arba kliento įprastinė gyvenamoji vieta, registracija ar verslo veikla (tiek dalykinių santykių pradžios metu, tiek sandorio sudarymo metu), informacija apie lėšų šaltinius arba kriptoturto šaltinį nesutampa su kita deramo kliento tikrinimo informacija arba bendru kliento duomenų profiliu
  - v. naudoja adresą, vietą ar IP adresą, susijusį su kriptoturto sąskaitomis, registruotomis skirtingų naudotojų vardu ir atidarytomis pas vieną arba kelis kriptoturto paslaugų teikėjus;
  - vi. be aiškios priežasties dažnai keičia savo asmeninę informaciją arba mokėjimo priemones;
  - vii. iš saviprieglobių adresų dažnai gauna ar pveda kriptoturto sumas, kurios yra šiek tiek mažesnės už Reglamento (ES) 2023/1113 14 straipsnio 5 dalyje ir 16 straipsnio 2 dalyje nustatytą 1 000 EUR ribą, kai pradedamas gavėjo arba iniciatoriaus patikrinimas;
  - viii. nurodo, kad siekiama investuoti į pirminį viešą žetonų siūlymą arba į kriptoturto ar produktą, kurio grąža yra neproporcingai didelė ir kuris yra didelės rizikos jurisdikcijoje arba kuris turi ryškių sukčiavimo veiklos požymių ar kuris nėra pagrįstas baltąja knyga, kurios reikalaujama pagal Reglamentą (ES) 2023/1114⁷;
  - ix. pasižymi elgsena ar vykdo tokius sandorius, kurie neatitinka to, ko gali būti tikimasi iš šio tipo ar rizikos kategorijos kliento arba jei jo veiksmai yra netikėti, atsižvelgiant į informaciją, kurią verslo veiklos pradžioje ar vėliau klientas pateikė kriptoturto paslaugų teikėjui. Tokie atvejai apima klientus, kurie:
    - a) netikėtai ir be akivaizdžios priežasties po neveiklumo laikotarpio smarkiai padidina kriptoturto pervedimo arba kombinuotų pervedimų apimtį arba vertę;

---

⁷ Reglamentas (ES) 2023/1114 dėl kriptoturto rinkų, kuriuo iš dalies keičiami Reglamentai (ES) Nr. 1093/2010 ir (ES) Nr. 1095/2010 bei Direktyvos 2013/36/ES ir (ES) 2019/1937.

- b) vykdo sandorius neįprastai dažnai su neįprastai dideliu kriptoturto kiekiu, o tai neatitinka dalykinių santykių tikslo ir pobūdžio ir neturi akivaizdaus ekonominio tikslo;
- c) sandorio ribą padidina tiek, kad tai neproporcingai pranoksta kliento deklaruotas pajamas arba kitaip viršija tikėtinas veiklos apimtis.
- x. neįprastai elgiasi ir renkasi neįprastus veiklos modelius, kurie apima neaiškius pervedimus į paskirstytojo registro adresus arba kriptoturto sąskaitas ir (arba) iš jų keliose jurisdikcijose be akivaizdaus verslo intereso ar teisėto tikslo;
- xi. keisdamas kriptoturtą į oficialiąsias valiutas ir atvirkščiai, klientas:
  - a) kriptoturto sąskaitai finansuoti naudoja kelias banko ar mokėjimo sąskaitas, kredito korteles arba išankstinio mokėjimo korteles;
  - b) naudojami banko ar mokėjimo sąskaita, ne kliento, o kito asmens vardu išduota kredito kortelė, neturėdamas akivaizdžių sąsajų su tuo asmeniu;
  - c) naudoja banko ar mokėjimo sąskaitą, esančią jurisdikcijoje, kuri nesutampa su kliento nurodytu adresu ar buvimo vieta;
  - d) naudojami įvairiais mokėjimo paslaugų teikėjais;
  - e) pakartotinai prašo iškeisti kriptoturtą į grynuosius pinigus arba anoniminius elektroninius pinigus;
  - f) naudoja protokolus, sujungiančius dvi blokų grandines, kad kriptoturtą būtų galima keisti į kitą kriptoturtą kitame tinkle, pvz., „Monero“, „Zcash“ ar pan.;
  - g) naudoja skirtingose vietose esančius kriptoturto bankomatus, kad pakartotinai pervestų lėšas į banko sąskaitą;
  - h) atsiima kriptoturtą iš kriptoturto paslaugų teikėjo ir į saviprieglobį adresą perkelia iš karto po to, kai kriptoturtą įneša kriptoturto paslaugų teikėjui arba tą kriptoturtą iškeičia į kitos rūšies kriptoturtą;
- xii. investuoja arba keičiasi kriptoturtu, kurį pasiskolino per tarpusavio skolinimo ar kitą skolinimo platformą, kuriai netaikomas Reglamentas (ES) 2023/1114 arba bet kokia kita atitinkama reguliavimo sistema ES ar už jos ribų ir kuri visų pirma yra decentralizuota arba paskirstyta programa, kurios nekontroliuoja ir kuriai įtakos nedaro joks juridinis ar fizinis asmuo;
- xiii. tiesiogiai arba netiesiogiai gauna arba siunčia su tamsiuoju internetu susijusį kriptoturtą arba tokį turtą, kuris gautas iš neteisėtos veiklos;
- xiv. investuoja arba keičiasi kriptoturtu, kuris pats savaime suteikia didesnį anonimiškumo laipsnį, arba klientas gauna kriptoturto, kurio anonimiškumas buvo stiprinamas, visų pirma vykdamas procesus, kurie užmaskuoja sandorį registro technologijoje arba pasižymi kitais ypatumais, panašiais į išvardytus

21.5 gairės a punkte;

- xv. pakartotinai gauna kriptoturtą iš toliau nurodytų vietų (arba į jas siunčia):
  - a) kriptoturto sąskaitos per tarpinį kriptoturto paslaugų teikėją, kuriam netaikomas Reglamentas (ES) 2023/1114 arba jokia kita atitinkama reguliavimo sistema ES arba už jos ribų, arba kuriam taikoma kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu reguliavimo ir priežiūros sistema, kuri yra ne tokia griežta, kaip numatyta Direktyvoje (ES) 2015/849;
  - b) kelių saviprieglobių adresų arba kelių kriptoturto sąskaitų, kurias turi tas pats arba skirtingi kriptoturto paslaugų teikėjai, be akivaizdaus ekonominio pagrindo;
  - c) naujai sukurtos arba anksčiau neaktyvios kriptoturto sąskaitos arba trečiosios šalies turimo paskirstytojo registro adreso;
  - d) savarankiškų adresų decentralizuotose platformose, kuriuose naudojami maišytuvai ir kitos privatumo didinimo technologijos, kurios gali užmaskuoti ankstesnius finansinius duomenis, susijusius su paskirstytojo registro adresu, ir sandoriui skirtų lėšų šaltinį, ir taip pakenkti kriptoturto paslaugų teikėjo gebėjimui pažinti savo klientus ir įgyvendinti veiksmingas kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu sistemas ir kontrolės priemones;
  - e) kriptoturto sąskaitos netrukus po to, kai ją identifikuoja kriptoturto paslaugų teikėjas ir netrukus per trumpą laiką be akivaizdaus ekonominio pagrindo iš tokios sąskaitos išimama pinigų suma arba atliekamas pavedimas;
  - f) kriptoturto sąskaitos, kurioje sumos dažnai būna mažesnės už nustatytą ribą ar atliekant pavedimus į saviprieglobį adresą – mažesnė už 1 000 EUR ribą, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2023/1113 14 straipsnio 5 dalyje ir 16 straipsnio 2 dalyje;
  - g) kriptoturto sąskaitos, sandorius padalijant į kelias operacijas, kurios vyksta per kelis paskirstytojo registro adresus, taikant skaidymo metodus.
- xvi. Susidaro įspūdis, kad klientas technologinius trikdžius ar gedimus išnaudoja savo naudai.
- xvii. Klientas paaiškina, kad kriptoturto paslaugų teikėjui pervestas kriptoturtas buvo gautas iš kasybos ar sėkmingų statymų, tačiau šis atlygis neatrodo proporcingas kriptoturto, gauto vykdant tokią veiklą, dydžiui.

21.6. Veiksniai, dėl kurių rizika gali sumažėti:

- a) klientas laikėsi Reglamente (ES) 2023/1113 numatytų ir EBI Kelionių taisyklių gairių⁸ 4 skirsnyje išsamiau apibrėžtų informacijos reikalavimų, vykdydamas ankstesnius sandorius su kriptoturtu, ir pateikė informaciją, pagal kurią galima nustatyti kliento tapatybę arba, kilus abejonų ar įtarimų, ją patikrinti;
- b) ankstesni kliento sandoriai nekėlė įtarimų arba susirūpinimo, norimas įsigyti produktas arba norima pirkti paslauga atitinka kliento rizikos profilį;
- c) klientas prašo iškeisti kriptoturtą į oficialią valiutą ir (arba) iš oficialios valiutos, o lėšų šaltinis arba paskirties vieta yra kliento banko sąskaita kredito įstaigoje, esančioje jurisdikcijoje, kriptoturto paslaugų teikėjo laikoma mažos rizikos;
- d) klientas prašo iškeisti kriptoturtą ir kriptoturto šaltinis arba paskirties vieta yra paties kliento kriptoturto sąskaita arba paskirstytojo registro adresas, kurio prieglobą teikia kriptoturto paslaugų teikėjas, reguliuojamas pagal Reglamentą (ES) 2023/1114, arba kriptoturto paslaugų teikėjas, kuris yra reguliuojamas ir prižiūrimas už ES ribų pagal reguliavimo sistemą, kuri yra tokia pat patikima, kaip numatyta Reglamente (ES) 2023/1114, ir kuriam taikomi tokie pat griežti kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu reikalavimai, kaip numatyta Direktyvoje (ES) 2015/849, kuris yra įtrauktas į baltąjį sąrašą arba kitaip kriptoturto paslaugų teikėjo laikomas nerizikingu;
- e) klientas prašo iškeisti kriptoturtą ir kriptoturto šaltinis arba paskirties vieta yra susiję su mažos vertės mokėjimais už prekes ir paslaugas į kriptoturto sąskaitą arba paskirstytojo registro adresą (arba iš jų), apie kuriuos nėra nepalankios informacijos;
- f) klientas pavedimus atlieka tarp dviejų kriptoturto paslaugų teikėjų, kuriems taikomas reguliavimas ir priežiūra ES arba jiems taikoma tokia pat patikima reguliavimo sistema, kaip numatyta Reglamente (ES) 2023/1114, ir kuriems taikomi tokie pat griežti kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu reikalavimai, kaip numatyta Direktyvoje (ES) 2015/849.

Su valstybėmis susiję arba geografinės rizikos veiksniai

21.7. Veiksniai, dėl kurių rizika gali padidėti:

- a) kliento lėšos, keičiamos į kriptoturtą, yra gautos iš asmeninių arba verslo ryšių jurisdikcijose, kurios yra susijusios su didesne pinigų plovimo arba teroristų finansavimo rizika;
- b) kriptoturto kilmė arba gavėjo sąskaita arba paskirstytojo registro adresas yra susijęs su jurisdikcija, siejama su didesne pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizika, arba jurisdikcijomis (regionais), kurie, kaip žinoma, teikia finansavimą ar paramą

---

⁸ Gairės dėl piktnaudžiavimo lėšomis ir tam tikro kriptoturto pervedimų pinigų plovimo ir teroristų finansavimo tikslais prevencijos pagal Reglamentą (ES) 2023/1113, [..... čia įrašyti šių gairių numerį, kai jos bus priimtos, šiuo metu vyksta konsultacijos (EBA/CP/2023/35)] (Kelionių taisyklių gairės).

terroristinei veiklai arba kuriuose, kaip žinoma, veikia teroristinius nusikaltimus darančios grupės, ir jurisdikcijomis, kurioms taikomos finansinės sankcijos, embargas ar priemonės, susijusios su terorizmu, terorizmo finansavimu ar ginklų platinimu;

- c) klientas arba kliento tikrasis savininkas yra rezidentas, yra įsisteigęs, veikia arba palaiko asmeninius ar dalykinius santykius, susijusius su jurisdikcija, kurioje padidėjusi pinigų plovimo ar teroristų finansavimo rizika;
- d) dalykiniai santykiai užmegzti per kriptoturto paslaugų teikėją arba kriptoturto bankomatą, kuris yra regione arba jurisdikcijoje, susijusioje su didele pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizika;
- e) klientas tiesiogiai arba netiesiogiai, per santykius su trečiosiomis šalimis, dalyvauja kriptoturto išgavimo (kasybos) operacijose, kurios vykdomos didelės rizikos jurisdikcijoje, Europos Komisijos įvardytoje pagal Direktyvos (ES) 2015/849 9 straipsnį, arba jurisdikcijoje, kuriai taikomos ribojamosios priemonės arba tikslinės finansinės sankcijos;

21.8. Veiksny, dėl kurio rizika gali **sumažėti**:

- a) kai pavedimas atliekamas iš kriptoturto sąskaitos arba paskirstytojo registro adreso (arba į juos), kuriam prieglobą teikia kriptoturto paslaugų teikėjas arba toks kriptoturto paslaugų teikėjas, kuris veikia jurisdikcijoje, susijusioje su maža pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizika.

Su platinimo kanalu susijusios rizikos veiksniai

21.9. Veiksniai, dėl kurių **rizika gali padidėti**:

- a) Dalykiniai santykiai užmegzti naudojant nuotolinio klientų tapatybės nustatymo sprendimus, kurie neatitinka EBI gairių dėl nuotolinio klientų tapatybės nustatymo⁹;
- b) finansavimo priemonei netaikomi jokie apribojimai, pavyzdžiui, grynujų pinigų arba mokėjimų naudojant čekius arba elektroninių pinigų produktus, kuriems taikoma Direktyvos (ES) 2015/849 12 straipsnyje nustatyta išimtis;
- c) kriptoturto paslaugų teikėjo ir kliento dalykiniai santykiai palaikomi per tarpinį kriptoturto paslaugų teikėją, apibrėžtą 9.20 gairėje;
- d) kliento tapatybės nustatymą ir patikrinimą atlieka kriptoturto paslaugų teikėjas, esantis didelės rizikos jurisdikcijoje, remdamasis užsakomųjų paslaugų sutartimi pagal Direktyvos (ES) 2015/849 29 straipsnį;
- e) nauji platinimo kanalai arba naujos technologijos, naudojamos kriptoturtui platinti, kurios dar nėra iki galo išbandytos arba kurios kelia didesnę pinigų plovimo ir

---

⁹ Gairės dėl nuotolinio kliento tapatybės nustatymo sprendimų naudojimo pagal Direktyvos (ES) 2015/849 13 straipsnio 1 dalį (EBA/GL/2022/15).

teroristų finansavimo riziką;

- f) dalykiniai santykiai užmezgami naudojant kriptoturto bankomatus, didinančius riziką dėl grynųjų pinigų naudojimo.

21.10. Veiksny, dėl kurio rizika gali **sumažėti**:

- a) Kai kriptoturto paslaugų teikėjas remiasi trečiosios šalies pagal Direktyvos (ES) 2015/849 26 straipsnį taikomomis deramo klientų tikrinimo priemonėmis ir kai ta trečioji šalis yra ES valstybė.

Priemonės

21.11. Kriptoturto paslaugų teikėjai turėtų užtikrinti, kad sistemos, kurias jie naudoja pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikai nustatyti ir šalinti, atitiktų šių gairių I antraštinėje dalyje nustatytus kriterijus. Visų pirma, dėl savo verslo modelių kriptoturto paslaugų teikėjai turėtų užtikrinti tinkamas ir veiksmingas stebėsenos priemones, įskaitant sandorių stebėsenos priemones ir pažangias analizės priemones. Tokių priemonių mastas priklausys nuo kriptoturto paslaugų teikėjo veiklos pobūdžio ir apimties, įskaitant kriptoturto, kuriuo siūloma prekiauti ar kurį galima iškeisti, rūšį. Kriptoturto paslaugų teikėjai taip pat turėtų užtikrinti, kad atitinkami darbuotojai gautų specializuotus mokymus, leidžiančius gerai suprasti kriptoturto ir pinigų plovimo bei teroristų finansavimo riziką, kurią jie gali kelti kriptoturto paslaugų teikėjui.

Sustiprintas deramas klientų tikrinimas

21.12. Jei su dalykiniais santykiais arba vienkartinio sandoriu susijusi rizika padidėja, kriptoturto paslaugų teikėjai turi taikyti sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemones pagal Direktyvos (ES) 2015/849 18 straipsnį ir kaip nustatyta šių gairių I antraštinėje dalyje. Be to, kriptoturto paslaugų teikėjai, įvertinę dalykinių santykių riziką, prireikus turėtų taikyti atitinkamas sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemones, išvardytas toliau pateiktame sąrašė:

- a) tikrinti kliento ir naudos gavėjo tapatybę remiantis daugiau negu vienu patikimu ir nepriklausomu šaltiniu;
- b) nustatyti ir patikrinti pagrindinių akcininkų, kurie neatitinka tikrųjų savininkų apibrėžties pagal Direktyvos (ES) 2015/849 3 straipsnį, arba visų fizinių asmenų, kurie turi įgaliojimus kliento vardu tvarkyti kriptoturto sąskaitą ar paskirstytojo registro adresą arba nurodyti atlikti kriptoturto pavedimus ar jį keisti arba vykdyti kitas su tuo kriptoturto susijusias paslaugas, tapatybę;
- c) rinkti išsamesnę informaciją apie klientą, dalykinių santykių pobūdį ir tikslą siekiant sukurti išsamesnį kliento profilį, pavyzdžiui, informacijos paieška atviruose šaltiniuose, neigiamos informacijos paieška žiniasklaidoje arba trečiajai šaliai duodamas pavedimas parengti žvalgybos atskaitą. Informacijos, kurios gali prašyti kriptoturto paslaugų teikėjai, pavyzdžiai:

- i. kliento veiklos arba darbo pobūdis;
  - ii. kliento turto šaltinis ir į kriptoturtą keičiamų lėšų šaltinis, siekiant deramai įsitikinti, kad jos teisėtos;
  - iii. kliento kriptoturto, keičiamo į oficialias valiutas, šaltinis, įskaitant jo įsigijimo laiką ir vietą;
  - iv. sandorio tikslas, įskaitant, jei tikslinga, pervedamo kriptoturto paskirties vietą;
  - v. informacija apie bet kokias kliento sąsajas su kitomis jurisdikcijomis (būstinė, veiklos vietos, filialai ir pan.) arba asmenimis, kurie, kaip žinoma, daro didelę įtaką kliento veiklai;
  - vi. duomenys apie kliento kriptoturto sandorius ir, jei klientas yra kriptoturto paslaugų teikėjas, jo prekybos istoriją kriptoturto paslaugų teikėjo sistemoje.
- d) surinkti duomenis apie didesnę riziką keliančiuose sandoriuose naudotų lėšų šaltinį, turto šaltinį arba kriptoturto šaltinį;
  - e) padidinti kriptoturto sandorių stebėsenos dažnumą; visi sandoriai turėtų būti stebimi siekiant pastebėti netikėtą elgesį, įtartinos veiklos modelius ir rodiklius, taip pat turėtų būti įvertinamos šalys, su kuriomis klientas sudaro sandorius;
  - f) dažniau peržiūrėti ir prireikus atnaujinti turimą informaciją, duomenis ir dokumentus, ypač nutikus tam pagrindo suteikiančiam įvykiui;
  - g) jeigu su santykiais susijusi rizika yra ypač didelė, kriptoturto paslaugų teikėjai dalykinius santykius turėtų peržiūrėti kasmet;
  - h) dažniau arba išsamiau vertinti veiklą, vykdomą per kliento kriptoturto sąskaitas, naudojant kriptoturto tyrimo priemones;
  - i) jeigu klientas turi kelis paskirstytojo registro adresus arba bloką grandinės tinklus, kriptoturto paslaugų teikėjas turėtų susieti šiuos adresus su klientu;
  - j) dažniau stebėti kliento IP adresus ir tikrinti juos pagal kitų klientų naudojamus IP adresus;
  - k) gauti patvirtinimą apie kliento žinių ir supratimo apie kriptoturtą lygį, kad būtų deramai užtikrinta, jog klientas nėra naudojamas kaip pinigų mulas;
  - l) Jeigu lėšų atsiėmimo ar išpirkimo modelis neatitinka kliento profilio arba dalykinių santykių pobūdžio ir tikslo, kriptoturto paslaugų teikėjas turėtų taikyti papildomas priemones, kuriomis užtikrinama, kad lėšas atsiimti ar išpirkti prašo klientas, o ne trečioji šalis. Tai ypač svarbu didelės rizikos, vyresnio amžiaus ar labiau pažeidžiamiems klientams;
  - m) gauti patvirtinimą, kad saviprieglobį adresą, iš kurio gaunamas pavedimas, kontroliuoja arba valdo kriptoturto paslaugų teikėjo klientas.

21.13. Kriptoturto paslaugų teikėjai turėtų taikyti pažangias sandorių analizės priemones atsižvelgdami į rizikos lygį, taip papildydami standartines sandorių stebėsenos priemones. Kriptoturto paslaugų teikėjai turėtų taikyti pažangias analizės priemones, kad įvertintų riziką, susijusią su sandoriais, visų pirma sandoriais iš saviprieglobių adresų, nes tai leidžia kriptoturto paslaugų teikėjui atsekti sandorių istoriją ir nustatyti galimus ryšius su nusikalstamais veiksmais, asmenimis ar subjektais.

21.14. Dalykinių santykių ar sandorių, susijusių su didelės rizikos ne ES šalimis, atveju kriptoturto paslaugų teikėjai turėtų vadovautis šių gairių I antraštinėje dalyje pateiktomis rekomendacijomis.

Supaprastintas deramas klientų tikrinimas

21.15. Mažos rizikos atvejais, kurie tokiais buvo pripažinti kriptoturto paslaugų teikėjui vadovaujantis šiomis gairėmis ir tiek, kiek leidžia nacionaliniai teisės aktai, atlikus pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos vertinimą, kriptoturto paslaugų teikėjai gali taikyti SDD priemones, kurios gali apimti tokius veiksmus:

- a) jeigu klientams taikoma valstybės nustatyta licencijų išdavimo ir reguliavimo tvarka ES arba ne ES šalyje, tapatybę tikrinti pagal kliento, kuriam taikoma ta tvarka, duomenis, pavyzdžiui, atliekant paiešką viešame reguliavimo institucijos registre;
- b) atnaujinti deramo klientų tikrinimo informaciją, duomenis arba dokumentus tik įvykus konkrečiam tam pagrindo suteikiančiam įvykiui, pavyzdžiui, klientas prašo naujo arba didesnės rizikos produkto, pasikeičia kliento elgsena arba sandorio profilis ir iš to galima spręsti, kad su santykiais susijusi rizika nebėra maža, tuo pačiu laikantis visų nacionalinės teisės aktuose nustatytų informacijos atnaujinimo reikalavimų;
- c) rečiau stebėti su pasikartojančiais sandoriais susijusius produktų sandorius.

Įrašų saugojimas

21.16. Kai informacija apie klientus ir sandorius yra prieinama paskirstytajame registre, kriptoturto paslaugų teikėjai įrašų saugojimo tikslais neturėtų pasikliauti paskirstytųjų registrų informacija, bet turėtų imtis veiksmų, kad įvykdytų savo duomenų saugojimo pareigas, kaip numatyta Direktyvoje (ES) 2015/849 ir 5.1 bei 5.2 gairėse. Kriptoturto paslaugų teikėjai turėtų nustatyti procedūras, pagal kurias jie galėtų susieti paskirstytojo registro adresą su privačiuoju raktu, kurį kontroliuoja fizinis ar juridinis asmuo.